

Ερμ. Εργασ. Λεβα. 23 Ιαν. 2007

ΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΤΕΧΝΕΣ

Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου:

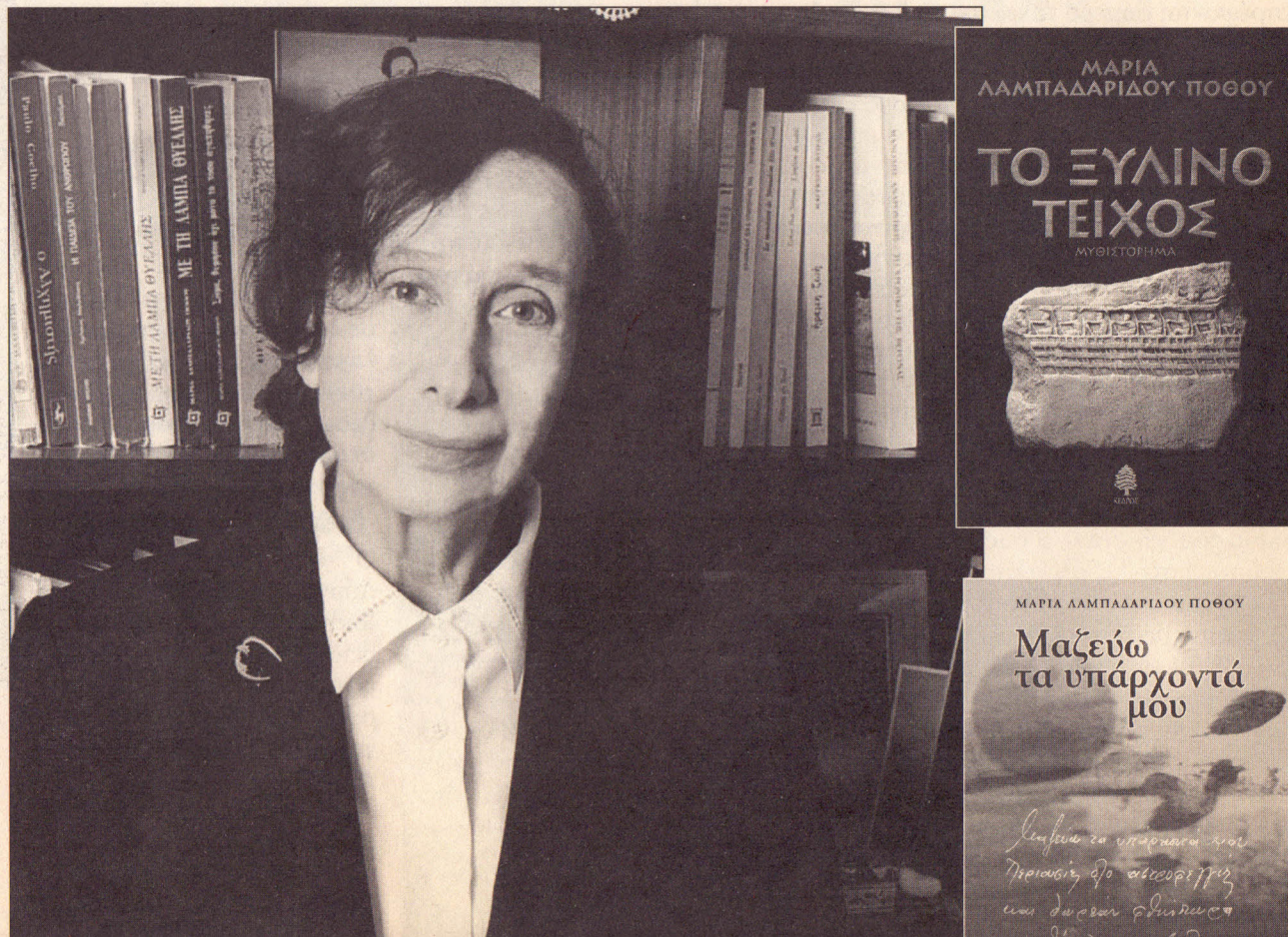
«Μαζεύω τα υπάρχοντά μου»

Η διαδρομή της ζωής της Μαρίας Λαμπαδαρίδου Πόθου, ξετυλίγεται μέσα από την ποίηση. Έντεκα ποιητικές συλλογές και βιογραφικά κείμενα που συνδέουν το ένα βιβλίο με το άλλο. Το νέο βιβλίο, της Λημνιάς στην καταγωγή, πολυβραβευμένης συγγραφέα, έχει σημαντικές αναφορές στο αγαπημένο της νησί, στη ζωή και τα βιώματά της. Η Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου, έχει γράψει 16 μυθιστορήματα, σε πολλαπλές ανατυπώσεις. Έξι βιβλία ποιητικής πρόζας, δύο δοκίμια (Μπέκετ, Ελύτης), θεατρικά έργα, που έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και αμέτρητες συνεργασίες σε εφημερίδες και περιοδικά. Το τελευταίο της ιστορικό μυθιστόρημα «Το Ξύλινο Τείχος», έτυχε μεγάλης ανταπόκρισης από το αναγνωστικό κοινό.

Η ποιητική συλλογή «Μυστικό Πέρασμα», κυκλοφορεί στη Γαλλία, με πρόλογο του Jacques Lacarrière, και στη Σουηδία, ενώ προτάθηκε από το υπουργείο Πολιτισμού για το Αριστείο της Ευρώπης το 1991. Έχει τιμηθεί με τα βραβεία της Ομάδας των Δώδεκα, της Ακαδημίας Αθηνών, του Ιδρύματος Ουράνην. Βιβλία της διδάσκονται σε πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η Μαρία Λαμπαδαρίου Πόθου μίλησε στο «Ε» για το νέο της βιβλίο, αλλά και για το αγαπημένο της νησί, τη Λήμνο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στην
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ

μου και γιατί.»
Στις αποσκευές κάθε ανθρώπου, ανιχνεύουμε πά-

Κέδρος, είναι ένας τόμος 470 σελίδων. Πείτε μας τι είναι ακριβώς και τι σημαίνει για σας.

«Ο τίτλος είναι ολόκληρο το τετράστιχο: “Μαζεύω τα υπάρχοντά μου / περιουσίες όλο αστροφεγγιές / και δωρεάν φθινόπωρα / και θέα προς το Αμίλητο”. Είναι το ξεκαθάρισμα της ζωής μου, ο απολογισμός, οι “περιουσίες” μου από αστροφεγγιές και δωρεάν φθινόπωρα. Βλέπετε, “περιουσία” δεν είναι μόνο ό,τι εκφράζεται σε χρήμα. Είναι και το θησαύρισμα της ψυχής σε μνήμες. Αυτό είναι το βιβλίο. Μια διαδρομή ζωής και ποίησης. Μάλλον, η διαδρομή της ζωής μου μέσα από την ποίηση. Περιλαμβάνει 11 ποιητικές συλλογές, από την πρώτη νεότητά έως σήμερα. Και ανάμεσα στις ποιητικές συλλογές, η ζωή μου. Τίποτα δεν μου ήταν πιο δύσκολο από το να γράψω για τη ζωή μου. Για τα βήματα που με έφεραν από τη μία ποίηση στην άλλη, για τα γεγονότα που με χάραξαν, για τον πόνο – τον πόνο τον υπαρξιακό και τον πόνο τον ανθρώπινο που μεταποιεί τη ζωή σε τέχνη. Όμως η ποίηση είναι πρώτα ζωή. Και ήταν η ώρα να σκύψω μέσα μου να δω ποια πράγματα χάραξαν την ψυχή μου. Η, αλλιώς, πώς γράφτηκαν τα βιβλία

θρώπου, του οποίου το έργο στο σύνολό του είναι διαποτισμένο με συνειδητές ή ασυνειδητές αναφορές στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Πείτε σας αν, και στο νέο σας αυτό βιβλίο, η Λήμνος κατέχει ξεχωριστή θέση.

«Την πιο ξεχωριστή. Στην ουσία, είναι η διαδρομή της ζωής μου μέσα από τα βιώματα της Λήμνου, βιώματα της παιδικής ηλικίας, της εφηβείας. Όμως εκείνο που έχει σημασία είναι το πώς τα βιώματα αυτά έγιναν βιβλία. Τι ήταν για μένα η Λήμνος. Η Λήμνος της κατοχής, η Λήμνος της εγκατάλειψης –όταν ακόμα ήταν ένα νησί ξεχασμένο πάνω στο χάρτη– η Λήμνος της πρώτης ονειροπόλησης. Ο Ρίλκε λέει πως οι τόποι όπου ονειρευτήκαμε παιδιά, οι τόποι όπου ζήσαμε την πρώτη μοναξιά μας, δέονται παράφορα με το χρόνο της ωριμότητας. Τίποτα δεν είναι πιο αληθινό από αυτό. Και λέει ακόμα: όσο πιο ταπεινοί είναι οι χώροι όπου ζήσαμε παιδιά, τόσο πιο πλούσια γίνεται η φαντασία όταν τους αναπλάθει.

Όταν κανείς σκύψει μέσα του να δει ποια πράγματα της ζωής που φύλαξε η ψυχή στα σεντούκια της μνήμης, θα βρει ότι δεν είναι ούτε τα πιο σπουδαία, ούτε τα πιο φαντα-

στερά αλλά, αντίθετα, τα πιο ταπεινά και γι’ αυτό τα πιο ουσιαστικά. Γιατί η ψυχή γνωρίζει το ουσιαστικό –αυτό που συνήθως γλιστρά και χάνεται στην καθημερινότητα των ταραγμένων καιρών μας.».

«Αντίσταση»

Θεωρείτε ότι αυτό βιβλίο σας είναι ένα είδος εκμυστήρευσης, ένα είδος προσωπικής κατάθεσης; Τι σας έκανε, σ’ αυτή τη φάση της ζωής σας, να κάνετε αυτή τη μεγάλη εκμυστήρευση στο κοινό σας;

«Όταν έχετε γράψει 41 βιβλία –17 μυθιστορήματα σε πολλαπλές ανατυπώσεις, όταν έχετε μοιραστεί με τον αναγνώστη τις πιο μύχιες υπαρξιακές στιγμές σου, τους μεταφυσικούς σου φόβους, τις ανασφάλειες, τη διαίσθησή σου για τον κόσμο και για την ύπαρξη, όταν έχετε εκτεθεί ανοχύρωτα στα μάτια του, τότε, έρχεται μια στιγμή που αισθάνεσαι την ανάγκη να του μιλήσεις πιο ανοιχτά, πιο προσωπικά. Οι αναγνώστες που αγάπησαν τα βιβλία μου, ξέρω πως περιπάτησαν στα μονοπάτια της κάθε αγωνίας που περιέχουν, έκαναν δικές τους τις αγωνίες αυτές, το φόβο για το χρόνο, για το θάνατο, για τον εκπεσμό της ανθρώπινης αξίας, για την έπαρση του νέου

κόσμου που ξημέρωσε και ισοπέδωσε τη ζωή μας. Είναι συνταρακτικά τα γράμματα που λαμβάνω. Υπάρχει η δίψα για κάτι πιο ουσιαστικό. Είναι πολλοί οι αναγνώστες που ζητούν την καθαρότητα της αξίας στη ζωή τους. Σήμερα, βλέπετε, το καθετί έχει μονάδα μέτρησης το κέρδος. Όλη η ζωή μας είναι ένα κάτοπτρο που αναμεταδίδει τη λέξη κέρδος. Εγώ θεωρώ πως η ποίηση είναι μια αντίσταση στην αντίληψη αυτή.

Και ας ξέρω πως το ποιητικό αυτό βιβλίο δεν πρόκειται να πουλήσει. Δεν πουλάει η ποίηση έξω από ένα δυο εξαιρεσίες. Όμως για μένα είναι η αντίσταση.

Δεν φτάνει να λέμε ότι κάνουμε πολιτισμό γιατί κάνουμε τέχνη ή γιατί βοηθάμε την τέχνη. Το θέμα είναι, ποια είναι η αντίληψή μας για τον πολιτισμό και για την τέχνη.

Από εκεί ξεκινάει ο πολιτισμός, από την αντίληψή μας γι’ αυτόν.».

Μέσα σε όλα σχεδόν τα μυθιστορήματά σας, ιδιαίτερα τα ιστορικά, υπάρχει η Λήμνος. Και δεν ξεκινάμε το πολύ αγαπημένο στη σημερινή νεολαία μυθιστορημά σας «Η Μαρούλα της Λήμνου». Πώς αισθάνεστε γι’ αυτό; Σας το ανταποδίδει η Λήμνος;

«Τα βιβλία που γράφουμε είναι σαν την αγάπη της μάνας στο παιδί της. Αλίμονο αν η αγάπη ζητούσε ανταπόδοση. Θα έπαυε να είναι αγάπη. Κι ωστόσο, ναι, μου το ανταποδίδει. Ή, για να το πω αλλιώς, οι πιο ευτυχισμένες συγγραφικές ώρες μου ήταν όταν έγραφα για τη Λήμνο. Το να αγαπάς έναν τόπο, τον τόπο σου, εσύ πλουτίζεις από την αγάπη αυτή. Και εμένα με πλούτισε η αγάπη για τον τόπο μου. Άλλωστε, δεν χρειάζεται να το πω αυτό. Υπάρχει σε όλα μου σχεδόν τα βιβλία. Και χαίρομαι όταν έρχονται στη Λήμνο άνθρωποι άγνωστοι, αναγνώστες των βιβλίων, και ζητούν να γνωρίσουν τον τόπο όπου έζησα. Αυτό είναι η ανταπόδοση.».

Τι είναι αυτό που σας έρχεται πρώτα στο νου όταν σκέφτεστε το νησί σας; Σε τι βρίσκετε τη Λήμνο καλύτερη και σε τι σας πληγώνει;

«Πολλά με πληγώνουν. Όμως δεν είναι της παρούσας στιγμής. Κι άλλωστε, τα έχω πει τόσες φορές. Όμως η ζωή προχωρά μπροστά, γκρεμίζει ό,τι την εμποδίζει, και προχωρά. Αυτή είναι η μοίρα των πραγμάτων, η αλλαγιά. Μόνο που υπάρχει εκεί μια εύθραυστη διαχωριστική γραμμή. Ο πολιτισμός δεν είναι

πλουτισμός. Ο πολιτισμός της ύπαρξης, του προσώπου. Και κάποια πράγματα τα σεβόμαστε. Κάποια πράγματα παραμένουν ιερά. Και σήμερα, περισσότερο από ποτέ, ένας μικρός τόπος έχει χρέος να αντισταθεί στην ισοπεδωτική αντίληψη των παγκοσμιοποιημένων καιρών μας.».

Στη διαδρομή σας έχετε γνωρίσει σημαντικές προσωπικότητες της ελληνικής και παγκόσμιας λογοτεχνικής σκηνής. Πώς ήταν η ζωή με αυτούς τους ανθρώπους;

«Όπως και με τον πιο ταπεινό άνθρωπο. Εκείνο που μετρά σε έναν άνθρωπο είναι η ποιότητα της αντίληψής του, η καθαρότητα, αν θέλετε, της ψυχής του. Έχω γνωρίσει ταπεινούς ανθρώπους που με συγκίνησαν πολύ περισσότερο. Αλλά και από τις σημαντικές προσωπικότητες που γνώρισα, προτιμώ το ταπεινό πρόσωπο του Σάμουελ Μπέκετ, όπως το θυμούμαι. Στεκόταν με σκυμμένο κεφάλι μπρος σε κάτι ξύλινα απλά ράφια, όπου ήταν τα βιβλία του, «τίποτα δεν έκανα, είπε, δεν είναι τίποτα όλα αυτά, ο πόνος υπάρχει στον κόσμο και ο άνθρωπος είναι ανίκανος να αναχατίσει αυτό το τεράστιο κύμα του πόνου»»